

Decyzja
Prezydium KK
nr 161/17

ws. opinii o projekcie ustawy MRPiPS o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych
oraz innych ustaw

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” wyraża głęboki sprzeciw wobec trybu procedowania projektu ustawy *o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz innych ustaw* z dnia 18 października 2017 r. Doszło do poważnego naruszenia zasad przyświecających działaniu Rady Dialogu Społecznego, co wpływa na prawidłowość procesu legislacyjnego dotyczącego przedmiotowej zmiany ustawy. W naszej ocenie, w przypadku uchwalenia ustawy i wejścia jej w życie, takie działanie może zostać zakwestionowane przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Brak możliwości podjęcia dyskusji nad przedstawionym projektem na forum Rady Dialogu Społecznego oraz skierowanie wskazanego projektu do opiniowania w trybie art. 19 ustawy o związkach zawodowych, w dniu przyjęcia go przez Komitet Stały Rady Ministrów jest naruszeniem elementarnych zasad dotyczących właściwego procesu legislacyjnego oraz zasad dialogu społecznego i stanowi jednoznaczny dowód, że rząd nie czuje się zobligowany do wysłuchania stanowiska partnerów społecznych oraz uwzględnienia ich wniosków. W dniu 31 października 2017 r. projekt ustawy został skierowany do Sejmu, a w dniu 9 listopada 2017 r. odbyło się jego pierwsze czytanie.

W związku z zaistniałą, sytuacją Prezydium KK zostało zmuszone do wyrażenia opinii do projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz innych ustaw z dnia 31 października 2017 r. (druk Sejmowy 1974), którego NSZZ „Solidarność” nie otrzymał do zaopiniowania.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt ustawy Ministra Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz innych ustaw z dnia 31 października 2017 r.

W ocenie Prezydium KK, proponowane zmiany mają bezsprzecznie **systemowy charakter i wywołują poważne skutki** w sferze ubezpieczeń społecznych, przychodów FUS, budżetu, jednostek samorządu terytorialnego, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz rynku

pracy. Tak więc, taka doniosła zmiana w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych winna być podana wnikliwemu procesowi konsultacji społecznych a tym bardziej, wejść w życie z adekwatnym *vacatio legis*. Zwracamy także uwagę na konieczność analizy zaproponowanych zmian z uwzględnieniem proponowanego wprowadzenia Pracowniczych Programów Kapitałowych. Jedynie całościowe procedowanie fundamentalnych zmian w systemie ubezpieczeń społecznych pozwala uznać, że rząd poważnie traktuje proces konsultacji społecznych.

Uwagi szczegółowe

1. Ubezpieczenia społeczne

Zdaniem Prezydium KK zniesienie ograniczenia podstawy wymiaru (zasada trzydziestokrotności) spowoduje w perspektywie długofalowej problem wynikający z rozwarstwienia wysokości świadczeń emerytalnych. Zrodzi to w przyszłości frustracje i niepokoje społeczne. Zjawisko to, które można określić jako powstanie „kominów emerytalnych” jest sprzeczne z zasadą solidarności społecznej i szkodliwe z punktu widzenia długofalowej stabilizacji wydatków z FUS. Dlatego, powstawanie dużych rozbieżności wysokości świadczeń emerytalnych w przyszłości, będzie rodziło presję na zmianę sposobu waloryzacji świadczeń emerytalnych, co z kolei przyczyni się do braku możliwości adekwatnej waloryzacji najniższych świadczeń emerytalnych.. Zatem, dopóki nie zostanie wypracowany odpowiedni, system waloryzacji najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, który będzie uwzględniał szczególną specyfikę dochodów świadczeniobiorców, nie można zwiększać bez ograniczenia, wysokości świadczeń najwyższych.

Ponadto NSZZ „Solidarność” nie może zaakceptować zaproponowanych rozwiązań, w świetle aktualnych przepisów, które nie gwarantują równego obowiązku opłacania składek od przychodów bez względu na ich tytuł. Należy zatem przede wszystkim, zrównać obowiązki składkowe wszystkich podatników, o co NSZZ „Solidarność” apeluje od lat.

Należy także podkreślić, że poprzez uchylene art. 15 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS bez okresu przejściowego zostanie naruszona konstytucyjna zasada zaufania obywateli do państwa prawa (wynikająca z art. 2 oraz art. 67 Konstytucji RP). Zmiana wprowadzi stan prawny w którym ubezpieczony został pozbawiony możliwości podjęcia racjonalnej decyzji o momencie przejścia na emeryturę. W wielu wypadkach można zakładać, że racjonalnie działający ubezpieczony, który znałby planowaną przez

ustawodawcę zmianę (zniesienie ograniczenia 250% podstawy) podjąłby decyzję o dłuższej aktywności na rynku pracy. Stoimy na stanowisku, że tego typu fundamentalna zmian wymaga długiego okresu *vacatio legis* tak, aby obywatele nie zostali postawieni w sytuacji zaskakującej zmiany stanu prawnego.

2. Rynek pracy

Zastrzeżenie wzbudza brak wnikliwej analizy proponowanej zmiany z punktu widzenia zachowania podmiotów na rynku pracy, w tym przechodzenia pracowników do zatrudnienia pozakodeksowego oraz samozatrudnienia. Proces ten, który w ocenie NSZZ „Solidarność”, może dotyczyć większości ze wskazanych 350 tys. pracowników, którzy zostaną objęci likwidacją górnego limitu ograniczającego wysokość podstawy. Proponowana zmiana stanowi zaprzeczenie obecnie przyjętego kierunku upowszechniania stabilnych form zatrudnienia, zwłaszcza na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Nadto może ona spowodować, w niektórych grupach zawodowych, opieranie współpracy na stosunkach korporacyjnych, nie wymagających ponoszenia kosztów ubezpieczenia społecznego. Należy jednocześnie zwrócić uwagę, iż dynamika zmian formy zatrudnienia w związku z przedmiotowym projektem ustawy może być rozłożona w czasie i zmienna w zależności od sytuacji na rynku pracy. W przypadku jej pogorszenia, powyżej opisane negatywne zjawiska ulegną istotnemu nasileniu.

Proponowana nowelizacja może spowodować, poprzez zwiększenie kosztów, negatywne zmiany w polityce wzrostu poziomu wynagrodzeń w „przedsiębiorstwach przyszłości”.

Powyższe argumenty powodują, że wszelkie szacunki zawarte w Ocenie Skutków Regulacji, przede wszystkim w punkcie szacującym zwiększoną składkę wpływającą do FUS (i pochodne zwiększenia wpływów do FUS czyli wpływ na budżet, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Fundusz Zdrowia) mogą być obarczone tak daleko idącymi błędami, że przedstawioną OSR nie można uznać za wyczerpująco pogłębioną i przekonującą.

3. Uwagi dodatkowe

W zaistniałej sytuacji oczekujemy także na wyjaśnienie przez projektodawcę następujących wątpliwości.

- a. Czy w świetle proponowanego uchylenia art. 15 ust. 5 nie należy dokonać także uchylenia ust. 2 art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS?

b. Czy i kiedy zostanie przedstawiony nowy projekt rozporządzenia wydanego na podstawie art. 21 ustawy systemowej? Czy dotychczasowe rozporządzenie wygasa w dniu wejścia w życie przedmiotowego projektu?

Ponownie przesyłamy projekt ustawy autorstwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Gdańsk, 14 listopada 2017 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek